

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата юридичних наук, доцента Лісніченка Дмитра Вікторовича
на дисертацію Горобця Євгена Вікторовича
«ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО ОРГАНІЗОВАНИХ ФОРМ
ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. У процесі становлення України як правової та незалежної держави, а також в процесі реформування економічних та політичних систем суспільства, боротьба з організованою злочинністю набуває все більшої актуальності. Така високоорганізована злочинна діяльність завдає значної шкоди державі, дестабілізуючи фінансову систему країни, негативно впливаючи на стан економіки та ускладнює криміногенну обстановку.

Крім того посилення концентрації значних матеріальних ресурсів у руках лідерів організованих злочинних угруповань стає рушійною силою їхньої експансії в політичну сферу держави. Зазначена потенційна загроза може негативно впливати на демократичні інституції в нашій країні та верховенство права.

Також, в сучасних реаліях, в умовах повномасштабної війни, яку розпочала росія проти нашої країни, організована злочинність перетворилася на один із ключових факторів, що становлять загрозу національній безпеці держави, оскільки ворог використовує її як гібридний елемент війни.

Вказані обставини внесли корективи до форм та проявів організованої злочинності, і хоча проблематикою розслідування діяльності злочинних угруповань а також оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень в різні роки займались значна кількість науковців, в сучасних умовах, в аспекті динамічної зміни законодавства, дії особливого

правового режиму у формі воєнного стану, питання оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності є надзвичайно актуальним.

Про актуальність як теми так і роботи в цілому свідчить і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної теми Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів в державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773), та загально-кафедральної теми кафедри кримінального процесу та криміналістики: «Сучасні тенденції розвитку кримінального процесу та криміналістики» (державний реєстраційний номер 0124U003473). Обраний напрям відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454, та Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, що затверджена постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Викладені у роботі наукові положення та висновки є переважно обґрунтованими, аргументованими та переконливими.

Досить схвально слід поставитися до сформованої методологічної програми, яку склали загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, що забезпечило повноту, логічну побудову та практико-орієнтовані результати дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних у ході дослідження результатів полягає насамперед у тому, що дисертація є одним із перших в Україні після початку війни та введення особливого правового режиму у формі воєнного стану комплексним монографічним дослідженням теоретичних і практичних проблем оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної.

Дисертаційне дослідження автора робить значний внесок у розвиток таких галузей науки, як оперативно-розшукова діяльність, кримінальний процес та криміналістика. В роботі запропоновано комплексний підхід до оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності.

Аналіз законодавства та дослідження концептуальних положень, щодо оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності, містять елементи наукової новизни, серед яких найважливішими, на думку рецензента, є наступні:

- охарактеризовано процес розслідування як об'єкт оперативно-розшукового забезпечення та визначено основні напрями залучення та функціональну спрямованість оперативних підрозділів під час здійснення стратегічного та тактичного планування розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності;

- у контексті оптимізації забезпечення безпеки учасників кримінального провадження запропоновано комплексну форму роботи оперативних підрозділів - *оперативне вивчення особи, щодо якої не здійснюється оперативна розробка чи кримінальне переслідування*, під якою розуміється система гласних та негласних агентурно-оперативних заходів, що входять до системи оперативного (ініціативного) пошуку, спрямованих на вивчення способу життя, зв'язків та інших даних про особу з метою встановлення мотивації її поведінки під час досудового розслідування та своєчасного виявлення обставин, які свідчать про здійснення щодо такої особи протиправного тиску з боку підозрюваного чи його зв'язків, а також наявність реальної загрози життю чи здоров'ю особи та/або членам її сім'ї чи близьким родичам;

- удосконалено положення щодо інформаційно-аналітичної підтримки оперативними підрозділами розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності у частині визначення структури пізнавально-дослідницьких та пізнавально-прогностичних завдань такої діяльності.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертація Горобця Євгена Вікторовича «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності» є завершеною кваліфікаційно працею, характеризується логічним та чітким змістовим наповненням, відповідно до плану, мети та завдань, архітектоніка забезпечує комплексність та системність опрацювання проблематики.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 081 «Право».

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у процесі розробки та вдосконалення норм оперативно-розшукового законодавства та Кримінального процесуального кодексу України, а також стати підґрунтям подальших наукових досліджень оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження та методики розслідування злочинів вчинених організованими групами чи злочинними організаціями.

Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Основні положення дисертації викладені у шести наукових працях, із яких: 4 – статті, в наукових фахових виданнях України в галузі юридичних наук, 2 – тези доповідей, виданих за результатами проведення міжнародних науково-теоретичних і науково-практичних конференцій. Така кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії і надають авторці право публічного захисту дисертації, адже основні положення, висновки і рекомендації пройшли належну апробацію.

Висновки дисертаційного дослідження відповідають поставленим завданням дослідження у межах обраного об'єкта та предмета, містять розроблені автором теоретичні наукові положення, практичні рекомендації, пропозиції із вдосконалення законодавства.

Дисертація виконана українською мовою. Стиль викладення матеріалу – науковий.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукова обґрунтованість положень дисертаційного дослідження та достовірність його результатів підтверджуються якісною теоретичною та методологічною базою, на якій воно базується. Додатково, дослідження підкріплене ретельним критичним аналізом і узагальненням значного масиву праць вітчизняних та зарубіжних науковців, що робить його вичерпним і всебічним.

Автором у ході дослідження використані актуальні статистичні дані, відомості з Єдиного державного реєстру судових рішень, результати опитування 129 слідчих Національної поліції України та 187 працівників оперативних підрозділів, а також особистий практичний досвід здобувачки в оперативних підрозділах Служби безпеки України та Національної поліції України.

Необхідно відзначити високу майстерність автора у володінні методологією та методикою проведення дослідження. У роботі висвітлено широкий спектр новітніх проблем і підходів до їх вирішення. Автор демонструє вміння та коректність у полеміці, аргументуючи власні судження. Завдяки комплексному підходу до застосування дослідницьких методів, вдалося системно вивчити предмет дослідження, виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети.

Віддаючи належне кропіткій та високоякісній роботі дисертанта, високо оцінюючи рівень дослідження, його актуальність та новітність підходів до дослідження обраної проблематики, варто звернути увагу на окремі недоліки, а також положення та висновки, які мають дискусійний характер чи вимагають додаткового обґрунтування під час захисту.

1. Під час дослідження, поза увагою автора, залишилось стратегія методології SOCTA (система оцінка загрози тяжкої та організованої злочинності). Україна є активним учасником стратегії SOCTA, і зазначена стратегія запроваджується в правоохоронній системі України. В зв'язку з зазначеним, на думку рецензента, дисертаційне дослідження було б більш повним та актуальним у випадку аналізу запровадження в Україні методології SOCTA.

2. В своїй роботі, автор, цілком доречно, приділяє увагу питанням взаємодії оперативного працівника з слідчим та іншими правоохоронними органами. Однак зазначена інформація розосереджена по всій роботі. Для більш вдалої архітекtonіки роботи, доцільніше було б виокремити окремий підрозділ з питань взаємодії. Крім того, хоча в роботі і досліджуються питання взаємодії, однак автор не використовує основний нормативний акт який регулює порядок взаємодії між оперативним працівником та слідчим, а саме Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 № 575. Посилання на даний підзаконний акт, зробили б досліджувані питання взаємодії більш аргументованими.

3. Наведені автором висновки до роботи є занадто детальними, та перевантажені описовою інформацією, що призвело до невиправданого збільшення об'єму висновків.

Разом з тим, наведені зауваження та пропозиції у жодному разі не впливають на загальне позитивне враження від роботи, здебільшого носять дискусійний характер і мають бути предметом для публічної дискусії та обговорення під час захисту.

ВИСНОВОК:

Дисертація Горобця Євгена Вікторовича «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності» є самостійною, комплексною, завершеною працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведеного здобувачем дослідження, розв'язує важливе наукове завдання, та свідчить про належний рівень оволодіння Луцюком Р.П. методологією наукової діяльності.

Дисертація повною мірою відповідає Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017 року (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти та науки України № 759 від 31.05.2019 року) та Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – **Горобець Євген Вікторович** – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі права.

РЕЦЕНЗЕНТ:

**Кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеського державного
університету внутрішніх справ**

Дмитро ЛІСНІЧЕНКО